

doel Ik kan teksten met samenstellingen vloeiend lezen.

ontdekkingsreis • geschiedenis lessen • onderzoeksjournalist

1 Lees de rijtjes.

woestijnlandschap → wolkenkrabbers → eeuwenoude → pottenbakkerswielen
waterputten → kleitabletten → metrostation → leefomstandigheden → tempelruïne

krioelen → neuriën → lawaaig → eventueel → ruïnes → Mesopotamië
alinea → kopieën → melodieën → Rijksmuseum → Soemeriërs → evalueren

2

De titel van de tekst is *Een stad van duizenden jaren oud*.

Bekijk de woorden in opdracht 1 nog eens.

Welke drie woorden vind jij het beste bij een stad van duizenden jaren oud passen?

Zet daar een blauwe streep onder.

En welke drie passen erg goed bij een stad van nu?

Onderstreep die woorden met rood.

3

Hoe zag de stad Ur er ruim vierduizend jaar geleden uit, volgens de tekst?

Zet een kring om de dingen waarover je gelezen hebt.

Er waren stadsmuren.

Er was een rommelige steenruïne.

Er waren waterputten.

Alle gebouwen zagen er hetzelfde uit.

Er waren veel sloppenwijken.

Hij lag aan het water.

4

Lees nog eens hoe de haven van Ur eruitzag.

Wat leer je over Ur in dat stukje van de tekst? Zet kruisjes.

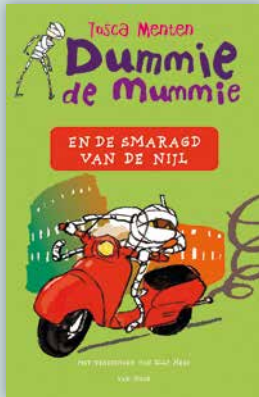
- De Soemeriërs in Ur dreven veel handel met overzeese gebieden.
- De Soemeriërs in Ur kochten veel ossen.
- In Ur waren veel stoffen en etenswaren te verkrijgen.
- Het werk in de haven van Ur was levensgevaarlijk.

doel Ik weet wat recensies mij over een boek kunnen vertellen.

DUMMIE DE MUMMIE RECENSIE

Lees deze recensie over *Dummie de Mummie en de smaragd van de Nijl*.
Met welke woorden of zinnen geeft de recensent zijn mening? Onderstreep die.
Zet een kring om de woorden of zinnen die jou nieuwsgierig maken naar het boek.

Dummie de Mummie en de smaragd van de Nijl

Goos en Dummie doen mee aan een wedstrijd pizzabakken en... ze winnen! Daarom mogen ze met vader Klaas op reis naar Rome. Daar zien ze veel dingen die Dummie herinneren aan het oude Egypte, waar hij vandaan komt. Hij weet zeker dat de smaragd die hij ooit aan zijn moeder gaf, nu in Rome is. En die smaragd móét en zal hij vinden. De zoektocht wordt een spannend avontuur dat je het liefst in één keer wilt uitlezen! De levendige tekeningen van Elly Hees zorgen ervoor dat het een feestje is om dit boek te lezen. De personages ken je vast nog wel uit de vorige boeken van de *Dummie de Mummie*-serie. Vooral Dummie is een erg leuk personage, door zijn vrolijkheid en enthousiasme. Hij is ook heel grappig, want hij maakt steeds versprekingen in het Nederlands. Dit boek is niet alleen spannend en grappig, maar ook nog eens leerzaam: wil je meer weten over de oude Romeinen en Egyptenaren? Lezen maar!

**DIT IS HET LAATSTE BOEK
DAT IK HELEMAAL HEB UITGELEZEN:**

SCHRIJF EEN KORTE RECENSIE OVER DAT BOEK.

Waar gaat het boek over? _____

Wat is jouw mening over het boek? _____

Dit boek ga ik nu lezen: _____

Dit vinden recensenten van dat boek: _____

Op deze sites kun je zoeken naar recensies:

- www.hebban.nl
- www.ikvindlezenleuk.nl
- www.pluizuit.be
- www.pluizer.be
- www.bol.com

Of je zoekt op Google naar: *recensie "titel van het boek"*.

Het land tussen twee rivieren

Waar nu Irak en Syrië liggen, bevond zich vroeger Mesopotamië. De naam betekent 'land tussen twee rivieren'. Het lag namelijk tussen de rivieren Eufraat en Tigris in. Mesopotamië lag in een heel vruchtbaar gebied. Dat gebied wordt ook wel de 'Vruchtbare Halvemaan' genoemd.

De tempel van Ur

In het zuiden van Mesopotamië lag het machtige rijk Soemerië. Een belangrijke stad in Soemerië was Ur. Midden in die stad stond een grote tempel, de ziggoerat. Koning Ur-Nammu van Ur liet die rond 2100 v.C. bouwen. Waarom zo'n enorme tempel? Misschien droomde hij van een trap naar de hemel. Of deed hij het om Nanna, de beschermgod van Ur, gunstig te stemmen? De Soemeriërs geloofden namelijk dat een tempel het huis van een god was.

1 Lees de tekst. Welke vragen kun je na het lezen van deze tekst beantwoorden?

- Hoe wordt het groene gebied op de kaart genoemd?
- Waar lag Soemerië?
- Wie liet de ziggoerat bouwen?
- Wanneer is Mesopotamië ontstaan?
- Hoe is de tempel van Ur gebouwd?
- Hoe heette de beschermgod van Ur?
- Hoeveel inwoners had Ur?

2 VOOR HET LEZEN

Bekijk in het leesboek de linker en de rechter tekst.

In welke tekst zouden Joëlle, Sami en Timo het antwoord kunnen vinden op hun vraag?

Zet een streep onder **linker tekst** / **rechter tekst** / **geen van de twee**.

Ik heb gehoord dat de Soemeriërs als eerste aan landbouw gingen doen. Ik zou graag willen weten hoe ze dat deden.

linker tekst / rechter tekst
geen van de twee

Ik weet dat de stad Ur nu niet meer bestaat. Hoe zag Ur er duizenden jaren geleden uit?

linker tekst / rechter tekst
geen van de twee

Ik heb foto's gezien van de ruïne van de ziggoerat. Hoe hebben de Soemeriërs die gigantische tempel ooit gebouwd?

linker tekst / rechter tekst
geen van de twee

Lees beide teksten nu helemaal. Geef aan welk advies je nu zou geven door een kring te zetten om **linker tekst**, **rechter tekst** of **geen van de twee**.

3

Lees beide teksten nog een keer. De Soemerische steden bestonden uit een tempel terrein, het paleis van de koning en de huizen van de gewone mensen.

Wat waren de verschillen tussen het paleis en de gewone huizen? Vul het schema in.

1 mooie tuinen

2 plat dak

3 een binnenplaats

4 gebouwen met poorten

5 gedroogde stenen

6 gebakken stenen

het paleis

de gewone huizen

	het paleis	de gewone huizen
Hoe zag het eruit?		
Waarvan was het gebouwd?		

4

Woolley en andere archeologen hebben een aantal dingen ontdekt. Voor sommige dingen is er bewijs. Van andere dingen hebben ze alleen een vermoeden hoe het zit.

Zet een **b** (*bewijs*) of een **v** (*vermoeden*) voor de zinnen.

Als er bewijs is, schrijf dan achter de zin wat het bewijs is.

___ De ziggoerat stond in de stad Ur. _____

___ De graven zijn allemaal van koningen. _____

___ Er is een graf van koningin Puabi. _____

___ De versierde doos is een standaard. _____

___ Bedienden moesten hun meesters ook na de dood dienen. _____

doel Ik kan vertellen hoe de Soemeriërs schreven en rekenden.

1

Lees de tekst.

Waarover schreven de Soemeriërs allemaal, volgens de tekst? Zet kringen.

geneeskunde

school

goden

politiek

handel

dieren

2

Lees de inleiding van de tekst op de bladzijde hiernaast.

Toen de handel toenam, hadden de Soemeriërs een probleem. Welk probleem was dat?

Onderstreep de zin waarin dat staat met **rood** en schrijf er een 'p' bij.

Welke oplossing bedachten de Soemeriërs voor dat probleem? Onderstreep de zin waarin dat staat met **blauw** en schrijf er een 'o' bij.

Lees nu het stuk 'Van tekening naar symbool' nog eens.

Hierin wordt een nieuw probleem beschreven. Onderstreep ook hier het probleem met **rood** en de oplossing met **blauw** en schrijf er 'p' en 'o' bij.

3

Lees tekst 1.4 nog een keer.

De Soemeriërs gebruikten stylussen en rolzegels.

Schrijf een overeenkomst en een verschil daartussen op.

Overeenkomst: _____

Vershil: _____

4

Als schrijver kreeg je bijna altijd een hoge baan bij de tempel of in het paleis.

Waarom was dat zo, denk je?

- Omdat er op die plekken lijsten bijgehouden moesten worden.
- Omdat schrijven iets bijzonders was wat niet iedereen kon.
- Omdat de koning met een rolzegel contracten ondertekende.
- Omdat de leerlingen van de edubba goed konden tekenen.
- Omdat schrijvers gedichten over koningen en goden konden schrijven.

5

Lees nu tekst 1.5.

De leeuw weegt 1 mina. Hoeveel gram graan zit er in de zak?

Schrijf het hier in spijkerschrift op:

Een van de bekendste uitvindingen van de Soemeriërs is het schrift. Toen de steden groeiden en de handel toenam, werd het te ingewikkeld om allerlei belangrijke informatie te onthouden. Daarom gingen de Soemeriërs tekeningetjes maken. Zat er vis in een kruik? Dan tekenden ze er een vis op. Zat er graan in, dan tekenden ze een korenhalm.

Van tekening naar symbool

Een vis tekenen is makkelijk. Maar hoe teken je 'belasting' of 'vorige maand'? Om dat probleem op te lossen, gingen de Soemeriërs symbolen gebruiken. Elk symbool stond voor een lettergreep of een klank. Zo konden ze ook woorden maken waarvoor ze geen tekeningetje hadden. Ze drukten die symbolen met een pennetje, de stylus, in tabletten van zachte klei. Die kleitabletten lieten ze drogen in de zon. De symbolen lijken op spijkers, daarom wordt het schrift 'spijkerschrift' genoemd.

